

VÁSZOLY ÉS KÖRNYÉKÉNEK DÍSZBOGARAI (*COLEOPTERA: BUPRESTIDAE*)

MUSKOVITS József – SZÉKELY Kálmán

Budapest

Abstract: The jewel beetles of the village Vászoly and its surrounding area (*Coleoptera: Buprestidae*) – In this study the authors are summarised the results of the investigation of the jewel beetles fauna of the village Vászoly and its surroundings (at the Highlands of the lake Balaton). An annotated list of collected jewel beetles species and the relevant literature is also presented. Fifty jewel beetles species are there on the investigated area, while about 120 species are known from the whole Hungary.

Bevezetés

Vászoly község és környéke rovartanilag a Balaton-felvidék legalaposabban kutatott területei közé tartozik. Ez annak az eredménye, hogy több mint 25 éve számos amatőr és hivatásos entomológus végez rendszeres gyűjtéseket, megfigyeléseket a vizsgált területen. Az entomológusok többsége tevékenyen részt vesz a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum irányításával működő „A Bakony természeti képe” elnevezésű kutatóprogramban.

Az általunk vizsgált terület határain belül az alábbi települések találhatók: Pécsely, Vászoly, Dörgicse, Balatonakali, Balatonudvari, Örvényes, Aszófő. A vizsgált területet délkeletről a Balaton partja, északkeletről az Aszófő–Pécsely műút, északról, északnyugatról Pécsely–Vászoly–Kisdörgicse körülbelüli közigazgatási határa, nyugatról a Dörgicse–Balatonudvari műút határolja. A hét község teljes közigazgatási területe kb. 120 km², az általunk vizsgált terület ennél valamivel kisebb, kb. 90 km².

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről kiadott 31/1997.(XI. 23.) KTM rendelettel Vászoly és Pécsely községek teljes bel- és külterületét, valamint Aszófő, Balatonakali, Balatonudvari, Dörgicse, Örvényes községek – részben már korábban is védetté nyilvánított – kisebb-nagyobb területét is a megalakuló Nemzeti Park területéhez csatolták. Ennek következtében az általunk vizsgált területnek jóval több, mint a fele került védelem alá. Reménykedhetünk, hogy ennek eredményeképpen a természetromboló, káros tevékenységek (engedély nélküli építkezés, égetés, illegális személtlerakás, bányászkodás, tarvágás stb.) a jövőben jelentősen mérséklődni fognak.

Sajnálatos, hogy a természetvédelmi kezelésbe vétel hírére egyes helyeken a volt kezelő, vagy tulajdonos „véghasznosítást” végzett, amelynek során tarvágás, égetés, beszántás okozott súlyos ökológiai károkat. Fel kell hívnunk a figyelmet arra is, hogy az újonnan szerveződött erdőbirtokosság modern eszközökkel felszerelt, nyereségorientált gazdasági technológiája is nagy veszéllyel jár a terület faunájára. Többfelé végeznek „erdőtisztítást”, amelynek során sok rovar (köztük természetesen számos védett vagy ritka faj!) számára tápnövényként szolgáló bokrok, cserjék, lágyszárú növények tűnnek el. Módszeresen elégetik a gallyakat, tuskókat. Az erdők faállományának diverzitása (a fajösszetétel és a korel-oszlás vonatkozásában) egyre inkább csökken. Ezek mind veszélyeztetik a meglepően gazdag díszbogárfaunát is!

A terület futóbogár- és cincérfaunájáról Retezár I. és Székely K. számolt be (RETEZÁR–SZÉKELY 1999). A terület földrajzi és növénytani jellemzése a fenti munkában megtalálható, ezért erre jelen munkánkban nem térünk ki.

A Bakony díszbogárfaunájáról még nem jelent meg publikáció. „*A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae)*”, (KUTHY 1896) erről a területről nem közöl lelőhelyadatot és CSÍKI (1909–1915) „*Magyarország Buprestidái*” c. munkájában sem találunk lelőhelyadatot, sőt, ami ennél is meglepőbb, KASZAB (1940) „*Die Buprestiden Ungarns, mit Beschreibung neuer Formen (Coleopt.)*” című, kifejezetten lelőhelyadatokat közlő művében sem!

Jelen munkánkban a fajlista összeállításánál figyelembe vettük a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum (BTM), a budapesti Magyar Természettudományi Múzeum (MTM), a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeum (KFM), valamint Juhász János Csaba (JJC), Medvegy Mihály (MeM), Muskovics András (MA), Muskovits József (MJ), Rahmé Nikola (RN), Retezár Imre (ReI), Rozner István (RI), Szalóki Dezső (SzD) és Székely Kálmán (SzK) gyűjteményeiben található példányok adatait. A gyűjteményekben levő példányok meghatározását, illetve a régebbi determinálások revízióját Muskovits József végezte el.

Díszbogarak jellemzése

A díszbogarak a *Buprestoidea* szuper-családba tartozó, többnyire feltűnően színpompás, jellegzetes alakú bogarak. Jellemző rájuk, hogy testük erősen szklerotizált, azaz kitinpáncéljuk kemény, erős. Lábaik aránylag rövidek, fejük a szemek hátulsó szegélyéig az előtör-ba visszahúzható. Magyarországon mintegy 120 faj fordul elő, becslések szerint a Földön mintegy 15 000 faj élhet.

A faunaterületünkön előforduló díszbogárfajok nagysága 2 mm és 32 mm között van. Valamennyi faj kifejezetten meleg- és napfénykedvelő. Gyakori a nemi dichroizmus (adott faj esetén a hímek és a nőstények színezete egymástól többé-kevésbé eltér), és gyakori a nemi dimorfizmus is (a hímek és nőstények között többé-kevésbé jól látható morfológiai különbségek vannak).

A díszbogarak lárvái kizárólagosan növényevők (fitofágok), rejtett életmódot folytatnak és túlnyomó többségük fák, bokrok törzseiben, ágaiban él a kéregben, a kéreg alatt vagy a farészben. A fajok jóval kisebb csoportjának lárvái lágyszárú növények száraiban, gyökereiben vagy leveleiben élnek. A lárvák – a tápnövényfajok számát tekintve – lehetnek monofágok, oligofágok és polifágok. A kifejlett imágók tápnövényeiken, virágokon, száraz fákön vagy ölfarakásokon találhatók.

Az egyes fajok életmódjára, tápnövényeire vonatkozó legfontosabb ismereteinket a fajok leírásánál közöljük.

Díszbogarak gyűjtése

Díszbogarakat több-kevesebb sikerrel valamennyi ismert gyűjtési módszerrel lehet gyűjteni, de leginkább egyeléssel, kopogtatással, neveléssel tudunk az imágókhoz jutni.

Egyelés: a gyűjtés legegyszerűbb módja, amikor a terepen járva összeszedjük a szemünk elé kerülő bogarakat, amelyek többnyire virágokon, ölfaradásokon, a faj tápnövényén vagy a tápnövény közelében levő növényzeten, esetleg lent a talajon található. A díszbogarak nagy része a zavarásra fürgén felroppen és elrepül, ezért egyeléskor is célszerű egy hálót készítenéssel tartani.

Fűhálózás: a lágyszárú növényzeten tartózkodó bogarakat legegyszerűbben fűhálózással gyűjthetjük. A kistermetű fajokat szinte csak ezzel a módszerrel lehet megfogni. Fűhálózással gyűjthetők olyan fajok, amelyek lágyszárú növényekben fejlődnek, és olyan fajok is, amelyek csak alkalomszerűen tartózkodnak a lágyszárú növényzeten. A hálóval elkapathatjuk a magasabb növényzeten észrevett, de kézzel el nem érhető, vagy a fürgén felroppenő fajokat is. Mindent együttevén ez a leghatásosabb gyűjtési módszer.

Kopogtatás: kopogtatóernyő alkalmazásával elsősorban a fákon, bokrokon előforduló *Agilus*-fajokat tudunk nagyobb számban gyűjteni.

Rostálás: ezzel a módszerrel csak viszonylag kevés díszbogárfaj gyűjthető, leginkább csak a *Trachys* és a *Cylindromorphus* genuszok apró fajai, amelyek előszeretettel tartózkodnak a tápnövények alatti növényi törmelékben (detritus). Mivel rendszerint a detritusban telelnek át, akár ősszel vagy télen is gyűjthetők.

Bogárlárvák gyűjtése, nevelése: a díszbogarak lárvái rejtett életmódot folytatnak. Az aknázófajoknál (a lárvák a levelek epidermisz rétegében élnek) az imágók kifejlődéséhez csak néhány hét, a többi díszbogárfajnál azonban egy vagy két év, a nagyobb termetű fajoknál 3-5 év – sokszor azonban még ennél hosszabb időtartam is – szükséges. Általában azt mondhatjuk, hogy a díszbogarak nehezebben nevelhetők ki, mint például a cincérek.

Legegyszerűbben a fás növényekben élő fajok imágói nevelhetők ki. Azokat az ágakat, vagy a fatörzsekből kivágott faszeleteket kell elhozni, amelyekben a lárvák friss rágási nyomait felfedeztük. Ez a legkönnyebben úgy történhet, hogy a kiszemelt, elszáradóban lévő ágat vagy fatörzset lekérgezzük, ilyenkor rendszerint megtaláljuk a kéregben, a háncsban, illetve a háncs alatt élő lárvákat, azok táplálkozási nyomait, vagy azokat a helyeket, ahol a lárvák a farészbe bementek. Lehetőleg minél nagyobb ép, egészséges farésszel együtt vigyük haza a lárvákat tartalmazó fadarabokat és otthon jól zárható nevelőszekrénybe tesszük be.

A díszbogárlárvák pusztulásához vezethet a táplálékul szolgáló növényi részek nagyfokú kiszáradása, vagy éppen ellenkezőleg a túlzott nedvesség, amikor a penészgombák támadják meg a nedves növényi szöveteket. A lárvákból történő nevelésnél nagyon fontos, hogy a lárvákat hagyjuk benn az eredeti szubsztrátumban, és ne telepítsük át másik darabba, még ha azonos fafajról is van szó. A tapasztalatok szerint az ilyen átvitelnél a lárvák túlterhelő többsége elpusztul.

Ismeretes, hogy egyes fajok – például a *Kisanthobia ariasi*, az *Anthaxia candens*, az *Anthaxia nitidula*, az *Anthaxia istriana*, a *Ptosima flavoguttata* stb. – lárvái a nyár végén bebabozódnak, őszi folyamán átalakulnak imágóvá és a bábkamrában maradva imágóként telelnek át. E fajok imágóit ilyen módon egész télen és kora tavasszal is gyűjthetjük.

A nevelés nagyon célszerű gyűjtési módszer, mivel bizonyos fajokat, (például *Coraebus florentinus*, *Anthaxia candens*, *Dicerca berolinensis*, *Kisanthobia ariasi* stb.) – amelyek egyébként a ritkább fajok közé tartoznak – így találhatunk meg a legbiztosabban. A nevelésnek tudományos szempontból is jelentősége van, mivel csak neveléssel igazolható biztosan egy adott faj tápnövényválasztása. A faunaterületünkön előforduló fajok jelenleg csak alig több mint a felének ismert a lárvája és a pontos fejlődésmenete, azonban sok faj esetében nem ismert még a tápnövény sem. Megjegyzendő, hogy az imágó tartózkodási helyeül szolgáló növény nem feltétlenül tápnövény.

Fajlista

Ptosima flavoguttata (Illiger, 1803) – Aszófő (MJ), Balatonudvari (MJ, MTM, SzD, SzK), Örvényes (BTM), Vászoly (MJ, SzK) – Ponto-mediterrán elterjedésű faj, a lárvák félig élő, félig elszáradt gyümölcsfákban, többnyire sajmeggyben (*Cerasus mahaleb*), szilvafában (*Prunus domestica*) és ritkábban kökényben (*Prunus spinosa*) élnek, de kivételesen cseresznyefából (*Cerasus avium*) is sikerült a faj példányait kinevelni. A lárvák fejlődése 2–3 évig tart, a kifejlett lárvák ősszel bebábozódnak, átalakulnak imágóvá és úgy telelnek át. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeik levelein és ágain találhatók, virágokat egyáltalán nem keresnek fel. Sokfelé előforduló, meglehetősen gyakori faj. H.: 7–14 mm.

Acmaeoderella (Carininota) **flavofasciata** (Piller & Mitterpacher, 1783) – Örvényes (BTM), Vászoly (MTM, RN, SzK) – Európai elterjedésű faj, amelynek lárvái tölgyfajok (*Quercus* spp.) elszáradt ágaiban fejlődnek, fejlődésük két évig tart. Az imágók júniusban, júliusban különféle virágokon találhatók. A melegebb fekvésű, ritkás tölgyesekben elterjedt, gyakori faj. H.: 6–10 mm.

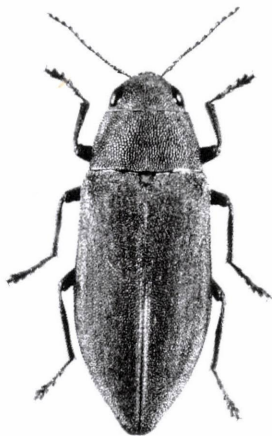
Dicerca berolinensis Herbst, 1803 – Balatonakali (SzK) – Euroszibériai elterjedésű polifág faj, a lárvák csaknem valamennyi lomblevelű fafajban, de nálunk leggyakrabban gyertyánban (*Carpinus betulus*), bükkfában (*Fagus sylvatica*) és galagonyában (*Crataegus* spp.) élnek. A lárvális fejlődés legkevesebb 3 évig tart, de tekintettel arra, hogy néha teljesen elszáradt fában is élnek, a lárvális fejlődés elhúzódhat akár 5–6 évig is. Az imágók májustól augusztusig a tápnövények napsütötte törzsein tartózkodnak, leggyakrabban a félig elszáradt, félig még élő fákon. Hegy- és dombvidékeken fordul elő, nálunk a leggyakoribb *Dicerca*-faj, de azért nem közönséges. H.: 19–25 mm.

Lampra mirifica Mulsant, 1855 – Pécsely (SzK), Vászoly (SzK) – Holomediterrán elterjedésű faj, melynek oligofág lárvái kizárólagosan szil (*Ulmus*) beteg, száradófélben lévő törzseiben, vastagabb ágaiban a kéreg alatt élnek, fejlődésük időtartama két év. A színpompás imágók májusban, júniusban tápnövényeiken találhatók, virágokat egyáltalán nem látogatnak. Magyarországon szórványosan előforduló, nem túl gyakori faj. H.: 7,5–14 mm.

Buprestis haemorrhoidalis haemorrhoidalis Herbst, 1780 – Balatonakali (SzK) – Európai–észak-afrikai elterjedésű faj, amelynek lárvái elsősorban erdefenyőben (*Pinus sylvestris*) és feketefenyőben (*Pinus nigra*) több éven keresztül fejlődnek. Az imágók júliusban, augusztusban napsütötte, száraz fákban, ölfarakásokon találhatók, virágokat egyáltalán nem keresnek fel. A Dunántúlon az őshonos és a telepített fenyvesekben nem ritka. H.: 14–20 mm.

Buprestis novemmaculata *Linnaeus, 1767* – Dörgicse (BTM), Vászoly (SzD) – Euroszibériai elterjedésű faj, melynek lárvái fenyőfélék – nálunk elsősorban az erdeifenyő és a feketefenyő – elszáradt törzseiben fejlődnek, fejlődésük időtartama 2–3 év, de kedvezőtlen körülmények között ennél hosszabb is lehet. Az imágók júliusban, augusztusban száraz fenyőfákon és farakásokon találhatók, virágokat nem keresnek fel. Kizárólag a Dunántúlról ismerjük lelőhelyadatait, elsősorban a Balaton-felvidék több pontjáról. Nagyon ritka faj, amely azonban az utóbbi években határozottan terjedőben van. H.: 13–20 mm.

Kisanthobia ariasi (*Robert, 1858*) – Aszófő (JCs, MeM, MJ), Balatonakali (MJ, ReI), Balatonudvari (MJ, MTM, RN, SzD, SzK), Vászoly (MTM, SzD) – Mediterrán elterjedésű faj, amelynek lárvái öreg tölgyfák, leggyakrabban molyhostölgy (*Quercus pubescens*) elhalt, vastagabb törzságaiban fejlődnek, legalább 2–3 évig. A kifejlett lárvák az ősz folyamán átalakulnak imágóvá és úgy telelnek át. Az imágók virágokat nem keresnek fel, kizárólagosan tápnövényeiken találhatók májusban, júniusban. Magyarországon csak az 1970-es évek elején sikerült először megtalálni – éppen ezen a területen – Gaskó Kálmánnak, Retezár Imrének és Székely Kálmánnak (GASKÓ 1975). A faj előkerülése abban az időben szenzációnak számított. Azóta már az Északi-középhegységből (Cserhát) is előkerült (KOVÁCS-HEGYESSY 1993). Ritka, védett faj, eszmei értéke 10 000 Ft. H.: 8–14 mm (1. ábra).

1. ábra: *Kisanthobia ariasi* ROBERT
(Fotó: Retezár Imre)

Phaenops cyanea cyanea (*Fabricius, 1775*) – Balatonakali (SzK), Pécsely (SzK), Vászoly (MJ, SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák elsősorban erdeifenyőben, ritkábban feketefenyőben fejlődnek. Az imágók júliusban, augusztusban napsütötte, száraz fákon, ölfarakásokon találhatók, virágokat nem keresnek fel. Az őshonos és a telepített fenyvesekben nem ritka. H.: 7,0–12,5 mm.

Anthaxia (Cratomerus) **hungarica** (Scopoli, 1772) – Balatonudvari (SzD) – Mediterrán elterjedésű faj, a lárvák tölgyfajok – nálunk elsősorban molyhostölgy – vastagabb, elszáradó ágaiban élnek, fejlődésük 2–3 évig tart. Az imágók – elsősorban a hímek – rendszeresen keresnek fel virágokat is, a nőtények azonban csak sokkal ritkábban. A hegy- és dombvidékek melegebb fekvésű tölgyeseiben sokfelé előfordul, de azért nem túl gyakori faj. Érdekeséggéként megemlítjük, hogy a világon előforduló mintegy 900 *Anthaxia*-faj közül ez a legnagyobb termetű. Feltűnően erős az ivari kétalakúság, a hím és nőtény egymástól elütő színezetében nyilvánul meg. Védett faj, eszmei értéke 10 000 Ft. H.: 8–15 mm.

Anthaxia candens (Panzer, 1789) – Balatonudvari (MTM), Vászoly (MJ, ReI, SzK) – Európai elterjedésű faj, a lárvák cseresznye (*Cerasus avium*), sajmeggy (*Cerasus mahaleb*), ritkán más gyümölcsfafajok törzseiben és vastagabb ágaiban élnek, fejlődésük két éves. A kifejtett lárvák ősszel átalakulnak imágóvá és telelnek át. Az imágók májusban, júniusban kizárólagosan tápnövényeiken találhatóak, virágokat egyáltalán nem keresnek fel. Elterjedt, de nem túl gyakori faj, a szabadban ritkán gyűjthető, sokkal könnyebb kinevelni a tápnövényekből. Az egyik legszínpompásabb hazai díszbogárfaj. H.: 7–12 mm.

Anthaxia fulgurans (Schränk, 1783) – Balatonakali (BTM, MTM), Balatonudvari (BTM, RI, SzD, SzK), Pécsely (RI), Vászoly (MJ, SzK) – Európai elterjedésű faj. A lárvák gyümölcsfákban, rózsafélékben (*Rosaceae*) és somfában (*Cornus mas*) fejlődnek, vadrózsából (*Rosa canina*) nekünk is sikerült kinevelni. Az imágók júniusban, júliusban különféle virágokon, elsősorban ernyősök (*Umbelliferae*) virágjain és margitvirágokon (*Chrysanthemum* spp.) találhatóak. Feltűnően erős az ivari kétalakúság, ami a hím és nőtény egymástól teljesen elütő színezetében nyilvánul meg. A melegebb fekvésű tölgyesekben közönséges és nagyon gyakori, nálunk az egyik leggyakoribb *Anthaxia*-faj. H.: 4,0–7,0 mm.

Anthaxia manca (Linnaeus, 1767) – Balatonudvari (MTM, SzK), Vászoly (SzD) – Euroszibériai elterjedésű faj, a lárvák kizárólagosan szilfákban (*Ulmus* spp.) fejlődnek a vékonyabb törzsekben és a vastagabb ágakban, a kéreg alatt. Fejődésük időtartama 2–3 év. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeiken találhatóak, virágokat nem keresnek fel. Elégé elterjedt és néha nagyobb számban is előfordul. H.: 7–11 mm.

Anthaxia nitidula nitidula (Linnaeus, 1758) – Aszófő (BTM, MJ), Balatonudvari (BTM, MTM, SzD, SzK), Vászoly (SzD, SzK) – Nyugat-mediterrán elterjedésű faj. A polifág lárvák gyümölcsfákban, például mandulában (*Amygdalus communis*), cseresznyében, sajmeggyben, szilvafában (*Prunus domestica*) és rózsafélékben (*Rosaceae*) fejlődnek. Az imágók májusban, júniusban virágokon, leginkább vadrózsán találhatóak. Feltűnően erős az ivari kétalakúság, ami a hím és nőtény egymástól teljesen elütő színezetében nyilvánul meg. Mindenfelé elterjedt, nagyon gyakori faj. H.: 4,0–6,5 mm.

Anthaxia podolica Mannerheim, 1837 – Aszófő (MTM), Balatonakali (BTM, MTM, SzK), Balatonudvari (BTM, MTM), Vászoly (MJ, SzK) – Nyugat-palearktikus elterjedésű faj, a polifág lárvák különféle gyümölcsfákban, legtöbbször cseresznyefában, szilvafában, kökényben (*Prunus spinosa*) és somban, ritkábban kőrisben (*Fraxinus ornus*) fejlődnek, fejlődésük időtartama két év. Az imágók júniusban, júliusban különféle virágokon, elsősorban közönséges cickafarkon (*Achillea millefolium*) és sátoros margitvirágokon (*Chrysanthemum corymbosum*) találhatóak, olykor tömegesen is. Ennél a fajnál is feltűnően erős az ivari dichroizmus. Elterjedt, az egyik leggyakoribb *Anthaxia*-faj. H.: 4,5–6,0 mm.

***Anthaxia salicis* (Fabricius, 1777)** – Balatonakali (MJ), Balatonudvari (SzK), Dörgicse (MJ), Vászoly (SzK) – Holomediterrán elterjedésű faj, a polifág lárvák többnyire különféle gyümölcsfák (*Prunus*) és tölgy (*Quercus*) ágaiban élnek, fejlődésük két évig tart. Az imágók már kora tavasszal – áprilistól – megtalálhatók különféle sárga színű virágokon, leginkább boglárkaféléken (*Ranunculaceae*) és pitypangon (*Taraxacum* spp.). A hegy- és dombvidékeken eléggé elterjedt, gyakori faj. H.: 5,0–7,0 mm.

***Anthaxia semicuprea* Küster, 1850** – Balatonudvari (SzD), Vászoly (SzK) – Európai elterjedésű faj, a lárvák leginkább gyümölcsfák, például alma (*Malus*), körte (*Pyrus*), birs (*Cydonia oblonga*), ritkábban szil (*Ulmus*), som és mezei juhar (*Acer campestre*) ágaiban fejlődnek. Az imágók májusban, júniusban különféle virágokon, elsősorban cickafarkon, továbbá ernyősök (*Umbelliferae*) és rózsafélék (*Rosaceae*) virágain találhatók. A hegy- és dombvidékeken szórványosan elterjedt, ritkább faj. H.: 4,0–5,5 mm.

***Anthaxia* (Haplanthaxia) *cichorii* (Olivier, 1790)** – Vászoly (MTM) – Holomediterrán elterjedésű faj, a lárvák gyümölcsfák, leggyakrabban cseresznye (*Cerasus avium*), sárgabarack (*Armeniaca vulgaris*) és ritkán kőris (*Fraxinus*) elszáradt ágainak, gallyainak kérge alatt élnek. Az imágók júliusban, augusztusban különféle virágokon, elsősorban közönséges cickafarkon (*Achillea millefolium*) és vadmurokon (*Daucus carota*) találhatók. Elterjedt faj, amely elsősorban a dombvidékeken fordul elő és néha nagyobb példányszámban is található. H.: 4,5–6,0 mm.

***Anthaxia* (Haplanthaxia) *millefolii* (Fabricius, 1801)** – Aszófő (JJC), Balatonudvari (KFM, RI, SzK), Örvényes (BTM), Pécsely (KFM), Vászoly (MTM) – Kelet-mediterrán faunaelem, a lárvák többnyire tölgy, legfőképpen molyhos tölgy, nagyon ritkán gyümölcsfák, például mandula vékonyabb végágaiban élnek, fejlődésük csak egy évig tart. Az imágók júniusban különféle virágokon, leginkább ernyősvirágzatúakon, közönséges cickafarkon és sárga fészkesek virágzatain találhatók. Gyakori faj, a melegebb fekvésű tölgyesekben sokfelé megtalálható, egy-egy alkalmas élőhelyen olykor igen nagy példányszámban is előfordul. H.: 3,5–5,5 mm.

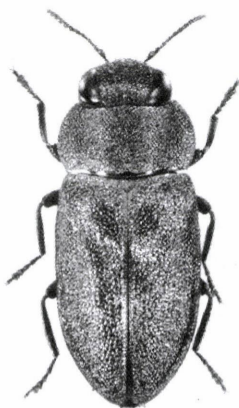
***Anthaxia* (Haplantaxia) *olympica* Kiesenwetter, 1880** – Aszófő (MTM), Vászoly (SzK) – Ponto-mediterrán elterjedésű faj, a lárvák kökény, cseresznye, som – és valószínű, hogy még más gyümölcsfák – kérge alatt is élnek, fejlődésük többnyire kétéves. Az imágók júniusban különféle virágokon – elsősorban cickafarkon (*Achillea*) és sárga fészkesek virágzatain – találhatók. A melegebb fekvésű tölgyesekben, valamint az elhagyott gyümölcsösökben eléggé elterjedt, de azért nem túl gyakori. H.: 4,0–6,0 mm.

***Anthaxia* (Melanthaxia) *godeti* Castelnau & Gory, 1839** – Aszófő (MTM), Vászoly (MJ) – Holomediterrán elterjedésű faj. A lárvák elsősorban erdeifenyőben (*Pinus sylvestris*), de más fenyőfajban is fejlődnek. Az imágók júniusban, júliusban sárga színű virágokon – leginkább boglárkaféléken (*Ranunculaceae*) és pitypangon (*Taraxacum* spp.) – találhatók. Az őshonos és a telepített fenyvesekben sokfelé előforduló, nem ritka faj, amelynek példányait könnyen össze lehet tévesztetni az *Anthaxia quadripunctata* fajjal. H.: 3,5–6,0 mm.

***Anthaxia* (Melanthaxia) *helvetica helvetica* Stierlin, 1868** – Kisdörgicse (SzK) – Közép-európai elterjedésű faj. A lárvák fenyőfélékben, elsősorban lucfenyőben (*Picea excelsa*), jegegyefenyőben (*Abies alba*), vörösfenyőben (*Larix decidua*) fejlődnek. Az imágók májusban, júniusban sárga színű virágokon, leginkább boglárkaféléken (*Ranunculaceae*) és pitypangon

(*Taraxacum*) találhatók. Ritkább faj, amely elsősorban a nyugat-dunántúli őshonos fenyvesekben fordul elő, és ott helyenként gyakori. H.: 5,0–8,5 mm.

***Anthaxia* (Melanthaxia) *istriana* Rosenhauer, 1847** – Kisdörgicse (MA, MJ, RJ, ReI, SzK), Vászoly (MA, MJ, ReI, SzK) – Ponto-mediterrán elterjedésű faj, a lárvák borókában (*Juniperus communis*) fejlődnek, fejlődésük időtartama két év. A kifejlett lárvák még az őszy folyamán átalakulnak imágóvá és imágó alakban telnek át. Az imágók kora tavasszal sárga színű virágokon, például pitypang (*Taraxacum*) és boglárkafélék (*Ranunculaceae*) virágaiban találhatók. Ritka faj, a múlt századi gyűjtések adatai alapján csak a Balatontól délre elterülő borókásokban fordult elő, de azután a Balaton-felvidéken is előkerült, sőt újabban a Barcsi-borókás területén is megtalálták. H.: 4,0–6,5 mm. (Megjegyzés: a Bíly és Somorjai által 1986-ban leírt *Anthaxia balatonica* faj (2. ábra) olyan közel áll az *Anthaxia* (M.) *istriana* fajhoz, hogy önálló faji státusza kétségbe vonható.)

2. ábra: *Anthaxia balatonica* BÍLY et SOMORJAI
(Fotó: Retezár Imre)

***Anthaxia* (Melanthaxia) *quadripunctata quadripunctata* (Linnaeus, 1758)** – Aszófő (MTM), Balatonudvari (BTM), Pécsely (SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák mindenféle fenyőfajban, Magyarországon elsősorban erdeifenyőben és feketefenyőben fejlődnek. Az imágók júniusban, júliusban sárga színű virágokon, leginkább boglárkaféléken és pitypangon, de gyakran ölfarakásokon is megtalálhatók. Az őshonos és a telepített fenyvesekben egyaránt sokfelé előfordul, közönséges, gyakori. H: 4,5–8,0 mm.

***Chrysobothris affinis affinis* (Fabricius, 1794)** – Balatonudvari (SzD, SzK), Kisdörgicse (SzK), Pécsely (SzK), Vászoly (MJ, SzD, SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák polifágok, csaknem valamennyi őshonos lomblevelű fafajban, nálunk leggyakrabban tölgyfákban (*Quercus pubescens*, *Quercus cerris*), ritkábban szilfában (*Ulmus*) fejlődnek, és cseresznyefából, valamint kecskerágóból (*Euonymus europaeus*) is sikerült kinevelni. Az imágók júniusban ölfarakásokon vagy száraz fákön találhatók. Elsősorban a tölgyesekben sokfelé előfordul, gyakori faj. H.: 10–15 mm.

Chrysobothris igniventris *Reitter, 1895* – Balatonakali (SzK), Vászoly (MJ, SzK) – Közép-európai elterjedésű faj, a lárvák legtöbbször erdeifenyő, ritkábban feketefenyő vékonyabb törzseinek és az alsó, elszáradó, vagy már elhalt ágainak kérge alatt élnek, fejlődésük két-éves. Az imágók júliusban, augusztusban a tápnövényeken, napsütötte, száraz fákön találhatók. Magyarországon régebben kifejezetten igen ritka fajnak volt tekinthető, de az utóbbi években úgy tűnik, hogy egyre inkább terjedőben levő faj, amely elsősorban az alföldi telepített erdei- és feketefenyvesekben fordul elő és ott néhol nagyobb példányszámban is előkerült. H.: 6,5–11,0 mm.

Coraebus elatus (*Fabricius, 1787*) – Aszófő (MTM), Balatonakali-Fővenyes (MTM), Balatonudvari (MTM), Vászoly (MTM, SzK) – Ponto-mediterrán elterjedésű faj. A lárvák őszi vérfű- (*Sanguisorba officinalis*) és pimpófajok (*Potentilla*) száraiban fejlődnek, fejlődésük időtartama egy év. Az imágók júniusban tápnövényeiken találhatók. Elterjedt faj és helyenként nagyon gyakori. H.: 4,5–7,5 mm.

Coraebus florentinus (*Herbst, 1801*) – Balatonudvari (SzK) – Holomediterrán elterjedésű faj, a lárvák tölgy, főként molyhos tölgy, csertölgy, kocsányos tölgy (*Quercus robur*) még élő végágaiban élnek, majd a kifejlett lárvák gyűrűzésükkel (a háncsréteg kör alakú megrágásával) előidézik ezen ágak elszáradását. Fejlődésük kétéves. Az erdőszegélyen vagy a magányosan álló, napsütötte fákát részesítik előnyben, a zárt erdőben ritkábban fordulnak elő. Az élő tölgyfák elsődleges kártevőjeként tekinthetjük ezt a fajt. A meggyűrűzés („halálgyűrű”) következtében a megtámadott ág általában ősszel, vagy télen letörik, miután az imágó azt már régen elhagyta. Az egészséges, nagy termetű tölgyfák minden további nélkül elviselik, hogy évente akár 5–6 db, 3–4 cm vastagságú ágat elveszítsenek. (Megjegyezzük, hogy a meggyűrűzött, száradó ág nagyon jó élőhelyet biztosít számos kisebb cincér- és díszbogárfajnak!) Az imágók júniusban a tápnövények koronáiban találhatók, virágokat egyáltalán nem látogatnak. A hegy- és dombvidéki tölgyesekben általánosan elterjedt, nem ritka faj, amely azonban életmódja miatt a szabadban csak nagyon ritkán kerül az emberek szeme elé. H.: 12–16 mm.

Coraebus rubi (*Linnaeus, 1767*) – Balatonudvari (KFM), Vászoly (BTM, MTM, SzK) – Európai-közép-ázsiai elterjedésű faj. A lárvák hamvas szeder (*Rubus caesius*) és málna (*Rubus idaeus*) vastagabb vesszőiben élnek, fejlődésük valószínűleg kétéves. Az imágók júniusban tápnövényeiken találhatók, virágokat egyáltalán nem látogatnak. Elterjedt és eléggé gyakori faj, az imágók a számukra kedvező élőhelyen olykor nagyobb példányszámban is előfordulhatnak. H.: 7,5–11,0 mm.

Nalanda fulgidicollis (*Lucas, 1846*) – Aszófő (JJC) – Holomediterrán elterjedésű faj. A lárvák füzek, leginkább a kecskefűz (*Salix caprea*) és tölgy (*Quercus*) elszáradt, vékony végágacskáiban élnek, fejlődésük egyéves. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeiken találhatók, virágokat nem keresnek fel. Elsősorban a hegy- és dombvidékeken szóróványosan előforduló, ritkább faj. H.: 3,0–5,0 mm.

Agrilus angustulus (*Illiger, 1803*) – Balatonakali (SzK), Balatonudvari (MJ, SzD, SzK), Dörgicse (BTM, SzD, SzK), Pécsely (SzK), Vászoly (MJ, SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák elsősorban tölgyfélékben, például molyhos tölgyben, csertölgyben (*Quercus cerris*), kocsánytalan tölgyben (*Quercus petrae*), ritkábban egyéb lombosfában is fejlődnek, de sikerült kinevelni mandulafából és csíkos kecskerágóból is. Az imágók májusban, június-

ban a tápnövényeken és az őlfarakásokon is egyaránt megtalálhatók. A tölgyesekben sokfelé előfordul, helyenként közönséges, nálunk a leggyakoribb *Agrilus*-faj. H.: 4,5–6,5 mm.

***Agrilus biguttatus* (Fabricius, 1777)** – Aszófő (BTM), Balatonudvari (SzK), Pécsely (SzK), Vászoly (SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák különféle tölgyekben (*Quercus pubescens*, *Q. cerris*, *Q. petrae*, *Q. robur*) fejlődnek, fejlődésük időtartama egy év. Az imágók júniusban, júliusban tápnövényeiken és őlfarakásokon is megtalálhatók. Elterjedt, helyenként gyakori. A legnagyobb hazai *Agrilus*-faj, hossza: 8,5–13,0 mm.

***Agrilus convexicollis* Redtenbacher, 1849** – Vászoly (MTM) – Nyugat-palearktikus elterjedésű faj, a polifág lárvák leggyakrabban kőrisfák (*Fraxinus excelsior*, *F. ornus*), ritkábban orgona (*Syringa vulgaris*), piros madárbrs (*Cotoneaster integerrimus*) vékony, még élő, vagy félig elszáradt végágaiban fejlődnek, fejlődésük egy évig tart. Az imágók júniusban tápnövényeik levelein találhatók. A kőris-elegyes állományú erdőkben sokfelé megtalálható és helyenként nem ritka. H.: 3,5–5,5 mm.

***Agrilus croaticus* Abeille de Perrin, 1897** – Balatonudvari (SzK) – Balkáni elterjedésű faj, melynek tápnövénye pontosan nem ismert, de a lárvák legnagyobb valószínűséggel a rekettyében (*Genista*) fejlődnek. Az imágók júniusban tápnövényeiken találhatók, leginkább azonban csak fűhálózással gyűjthetők. Magyarországon a szórványosan előforduló, ritkább fajok közé tartozik. H.: 6,5–7,5 mm.

***Agrilus graminis* Castelnau & Gory, 1839** – Balatonakali (SzK), Balatonudvari (SzK), Vászoly (MJ) – Holomediterrán elterjedésű faj, a polifág lárvák elsősorban tölgy fajok (*Quercus pubescens*, *Q. robur*, *Q. cerris*) elszáradóban lévő végágaiban fejlődnek, fejlődésük egy vagy két évig tart. Az imágók júniusban, júliusban tápnövényeik levelein találhatók. Nagyon jellegzetes az ivari kétalakúság, ugyanis a hímek csápízei jelentősen szélesebbek a nőstények csápízeinél. A tölgyesekben általánosan elterjedt, elég gyakori faj. H.: 4,5–7,0 mm.

***Agrilus hyperici* (Creutzer, 1799)** – Balatonakali (MTM), Vászoly (MTM) – Euro-kaspi elterjedésű faj. A lárvák a közönséges orbáncfű (*Hypericum perforatum*) gyökereiben fejlődnek. Az imágók júniusban kizárólag tápnövényeiken találhatók. Sokfelé előfordul és helyenként nem ritka. H.: 3,5–6,0 mm.

***Agrilus kubani* Bílý, 1991** – Balatonudvari (V. KUBÁN, Brno, Cseh Köztársaság szóbeli közlése, amelyért itt is köszönetünket fejezzük ki) – Közép-európai faj, a monofág lárvák kizárólagosan a sárgafagyöngyben (*Loranthus europaeus*) fejlődnek. Az imágók júniusban tápnövényeiken találhatók. A közelmúltban leírt faj Magyarországon rendkívüli ritkaság, ezideig csak két példányát ismerjük, az elsőt éppen a vizsgált területen fogták. A lárvák tápnövényének ismeretében joggal remélhetjük, hogy a jövőben még több helyről is elő fog kerülni. H.: 4,9–6,0 mm.

***Agrilus laticornis* (Illiger, 1803)** – Pécsely (SzK) – Európai elterjedésű faj. A lárvák tölgyfajokban (*Quercus pubescens*, *Q. robur*, *Q. petrae*, *Q. cerris*) fejlődnek. Az imágók júniusban leggyakrabban tápnövényeiken és ritkábban őlfarakásokon is megtalálhatók. A tölgyesekben sokfelé előfordul, helyenként gyakori, de sehol nem közönséges. H.: 4,5–6,5 mm.

***Agrilus litura* Kiesenwetter, 1857** – Vászoly (MTM) – Kelet-mediterrán elterjedésű faj, a lárvaák tölgyfajok (*Quercus* spp.) napsütötte végágaiban fejlődnek, fejlődésük egy vagy két évig tart. Az imágók júliusban tápnövényeik levelein találhatóak. A hegy- és dombvidéki tölgyesekben sokfelé előfordul, azonban a ritkább fajok közé tartozik. H.: 5,0–7,0 mm.

***Agrilus macroderus* Abeille de Perrin, 1897** – Balatonakali-Fövenyes (BTM), Vászoly (SzK) – Ponto-mediterrán elterjedésű faj, a lárvaák rózsafélékben, legtöbbször gyümölcsfákban, elsősorban cseresznyében, meggyben, szilvában, kökényben fejlődnek; fejlődésük egy vagy két évig tart. Az imágók júniusban tápnövényeik levelein találhatóak. Sokfelé előfordul, azonban sehol sem túl gyakori faj. H.: 5,0–7,0 mm.

***Agrilus obscuricollis* Kiesenwetter, 1857** – Balatonudvari (SzK) – Mediterrán elterjedésű faj, a lárvaák különféle tölgyfákban (*Quercus pubescens*, *Q. robur*, *Q. cerris*) fejlődnek. Az imágók júniusban tápnövényeiken és őlfarakásokon találhatóak. A tölgyesekben sokfelé előfordul, helyenként közönséges. H.: 3,5–5,0 mm.

***Agrilus olivicolor* Kiesenwetter, 1857** – Balatonakali (SzK), Balatonudvari (MTM, SzK), Dörgicse (SzD), Pécsely (SzK) – Európai elterjedésű faj, a lárvaák leggyakrabban gyertyánban (*Carpinus betulus*) és mogyoróban (*Corylus avellana*) fejlődnek, de sikerült kinevelni őket molyhostölgyből és csíkos kecskerágóból is. Az imágók júniusban tápnövényeiken találhatóak. A vegyes faösszetételű erdőkben sokfelé előforduló, helyenként eléggé gyakori faj. H.: 4,0–5,5 mm.

***Agrilus roscidus* Kiesenwetter, 1857** – Aszófő (JJC), Balatonudvari (SzD), Vászoly (SzK) – Holomediterrán elterjedésű faj, egyike a legpolifágabb díszbogárfajoknak. A lárvaák lomblevelű fák és cserjék, mindenekelőtt gyümölcsfák, nevezetesen kökény, szilva, mandula, körte, galagonya (*Crataegus*), tölgyfajok (*Quercus*) és varjútövis (*Rhamnus catharticus*) vékony ágaiban fejlődnek. A lárvaák fejlődése két évig tart. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeik levelein találhatóak. Magyarországon nem ritka, leggyakrabban a varjútövis és a kutyabenge (*Frangula alnus*) levelein található. H.: 4,5–6,5 mm.

***Agrilus sulcicollis* Lacordaire, 1835** – Balatonakali (MJ), Kisdörgicse (SzK), Pécsely (SzK), Vászoly (MJ, SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvaák tölgyfélék (*Quercus pubescens*, *Q. robur*, *Q. cerris*) vastagabb ágaiban fejlődnek; fejlődésük időtartama egy vagy két év. Az imágók júniusban tápnövényeiken, de őlfarakásokon is egyaránt megtalálhatóak. A tölgyesekben mindenfelé elterjedt, faunaterületünkön az egyik leggyakoribb *Agrilus*-faj. H.: 6,0–8,5 mm.

***Agrilus viridis viridis* (Linnaeus, 1758)** – Balatonudvari (SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A legpolifágabb díszbogárfaj, a lárvaák csaknem valamennyi lombosfa fajban, de mindenekelőtt fűzben (*Salix*), bükkben (*Fagus sylvatica*), égerben (*Alnus*), nyírfában (*Betula*) fejlődnek. Az imágók júniusban, júliusban a tápnövények levelein találhatóak. Nagyon változó-kony színezetű és változó nagyságú, gyakori, helyenként közönséges faj. H.: 4,5–10,0 mm.

***Paracylindromorphus subuliformis* (Mannerheim, 1837)** – Aszófő (JJC), Balatonakali-Fövenyes (MTM), Balatonudvari (MTM), Vászoly (SzK, MTM) – Európai-közép-ázsiai elterjedésű faj, a lárvaák tarackbúza (*Agropyron*) szárában fejlődnek, fejlődésük egyéves. A kistermetű, hosszúkás, hengeres alakú imágók májusban, júniusban a tápnövényeken talál-

hatók. Az ősgyepes területeken helyenként gyakori és ahol előfordul, ott rendszerint nagy példányszámban található. H.: 3,0–5,0 mm.

Cylindromorphus filum (Gyllenhal, 1817) – Aszófó (MTM), Balatonudvari (BTM, RI, MTM), Vászoly (SzK, MTM) – Ponto-mediterrán faunaelem, a lárvák árvalányhaj-fajok (*Stipa* spp.) és tarackbúza (*Agropyron*) szárában fejlődnek. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeiken találhatóak. A füves területeken sokfelé előfordul, nagyon gyakori faj. H.: 3,0–4,0 mm.

Trachys fragariae Brisout, 1874 – Balatonudvari (RN), Vászoly (MTM) – Európai elterjedésű faj, a lárvák szamóca (*Fragaria*) és pimpó (*Potentilla*) leveleiben aknáznak. A lárvák fejlődése gyors, csak néhány hétig tart. (Ez jellemző valamennyi aknázó életmódú díszbogárfaj lárváira.) Az imágók tápnövényükről fűhálózhatók, és a tápnövények alatti törmelékben gyakran áttelelnek. Magyarországon sok lelőhelyről előkerült, de sehol sem túl gyakori. Nagyon apró, jellegzetesen háromszög alakú, fényes, fekete színű, domború faj, hossza: 2,0–2,7 mm.

Trachys minutus minutus (Linnaeus, 1758) – Vászoly (SzK) – Euroszibériai elterjedésű faj. A polifág lárvák elsősorban fűz (*Salix*), ritkábban nyírfa (*Betula*) és szil (*Ulmus*) leveleiben aknáznak. Az imágók májusban, júniusban tápnövényeiken találhatóak. Elterjedt, közönséges, a leggyakoribb *Trachys*-faj, az imágók rendszerint nagy példányszámban fordulnak elő. Apró, jellegzetesen háromszög alakú, fényes, fekete színű, domború faj, hossza: 3,0–4,0 mm.

Trachys scrobiculatus Kiesenwetter, 1857 – Vászoly (MTM) – Holomediterrán elterjedésű faj. A lárvák menta (*Mentha*) és pereszlenyafajok (*Calamintha*) leveleiben aknáznak, az imágók tápnövényeiken találhatóak. Sokfelé előfordul, de sehol nem túl gyakori. Apró, jellegzetesen háromszög alakú, fekete színű, domború faj, hossza: 2,0–2,5 mm.

Trachys troglodytes Gyllenhal, 1817 – Pécsely (RI) – Euroszibériai elterjedésű faj. A lárvák ördög szem (*Scabiosa*) és ördögharaptafű (*Succisa pratensis*) leveleiben aknáznak. Az imágók júniusban a tápnövényeken találhatóak és gyakori, hogy a tápnövények alatti detrituszban áttelelnek. Sokfelé előforduló, de nem túl gyakori, apró, jellegzetesen háromszög alakú, domború faj, hossza: 2,5–3,0 mm.

Összefoglalás

Magyarországon mintegy 120 díszbogárfaj fordul elő. Az általunk vizsgált területről (7 község kb. 90 km² terület) 50 díszbogárfaj előfordulását sikerült kimutatsunk, ami igen jelentős számnak tekinthető.

Az előkerült 50 faj közül 42 faj (84 %) xylofág [a 42 fajból 34 faj (68 %)] lomblevelű fafajokban, 8 faj (16 %) tűlevelűekben fejlődik, 8 faj (16 %) pedig lágyszárú növényekben, illetve lombosfák leveleiben fejlődik. Elterjedés szerint: 15 faj (30 %) euroszibériai, 14 faj (28 %) európai, 21 faj (42 %) mediterrán elterjedésű.

Összehasonlítva néhány nagyobb védett terület feldolgozott díszbogár faunáját, az alábbiakból jól látható, hogy Vászoly és környékének díszbogár faunája igen gazdagnak mondható.

Az 520 km² nagyságú Hortobágyi Nemzeti Park területéről 22 díszbogárfajt (SOMORJAI 1983), a 306 km² nagyságú Kiskunsági Nemzeti Park területéről 38 díszbogárfajt (SOMORJAI 1986), a 388 km² nagyságú Bükk Nemzeti Park területéről 40 díszbogárfajt (SOMORJAI-ADÁM 1996), a 379 km² nagyságú Őrségi Tájvédelmi Körzet területéről 29 díszbogárfajt sikerült kimutatni (MUSKOVITS 1997).

A fentiekből azt állapíthatjuk meg, hogy Vászoly és környéke a díszbogarak számára kedvezőbb, változatosabb biotópokat tartalmaz. Különösen feltűnő a mediterrán fajok nagy száma, ami a terület kedvező fekvésének, melegebb, napsütéses éghajlatának és a részben mediterrán jellegű, változatos növényzet meglétének ismeretében talán nem is annyira meglepő.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki Hegyessy Gábornak, a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeum muzeológusának, Kutasi Csabának, a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum muzeológusának, dr. Szél Győzőnek, a budapesti Magyar Természettudományi Múzeum Állattára főmuzeológusának, továbbá Juhász János Csabának (Budapest), dr. Medvegy Mihálynak (Budapest), Muskovics Andrásnak (Tárnok), Rahmé Nikolának (Budapest), Retezár Imrénnek (Budapest), Rozner Istvánnak (Budapest) és Szalóky Dezsőnek (Budapest), hogy a gyűjteményükben lévő példányok lelőhelyadatait rendelkezésünkre bocsátották.

Irodalom–References

- CSÍKI E. (1909–1915): Magyarország Buprestidái – Rovartani Lapok, 16.: 161–184, 17.:17–22, 18.:162–171, 19.: 135–137, 20.: 156–159, 22.: 88–107.
- GASKÓ K. (1975): Új díszbogárfaj Magyarországon: *Kisanthobia ariasi* ROB. – Folia Entomologica Hungarica (Series nova), XXVIII.1.: 237.
- KASZAB Z. (1940): Die Buprestiden Ungarns, mit Beschreibung neuer Formen (Coleopt.) – Fragmenta faunistica Hungarica, 3: 81–116.
- KOVÁCS T. – HEGYESSY G. (1993): Új és ritka bogarak (*Coleoptera*) Magyarországról – Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 18: 75–79.
- KUTHY D. (szerk. 1896): Buprestidae in: A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae), III. Arthropoda (Insecta, Coleoptera) 110–114. – M. K. Természettudományi Társulat, Budapest.
- MUSKOVITS J. (1997): Az Őrség díszbogárfaunája (Coleoptera: Buprestidae) – Savaria a Vas megyei múzeumok értesítője – Szombathely, 24/2: 73–80.
- RETEZÁR I. – SZÉKELY K. (1999): Vászoly és környékének futóbogarak, cincérei (Coleoptera: Carabidae, Cerambycidae) – Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis 14.: 79–104.
- SOMORJAI GY. (1983): The species of Buprestidae (Coleoptera) of the Hortobágy National Park – in MAHUNKA S. (ed.): The fauna of the Hortobágy National Park Vol. II, Akadémiai Kiadó, Budapest: 203–204.
- SOMORJAI GY. (1986): Buprestidae of the Kiskunság National Park (Coleoptera: Buprestoidea) – in MAHUNKA S. (ed.): The fauna of the Kiskunság National Park Vol. I., Akadémiai Kiadó, Budapest: 167–173.
- SOMORJAI GY. – ÁDÁM L. (1996): The species of Elateroidea and Buprestoidea (Coleoptera) of the Bükk National Park – in MAHUNKA S. (ed.): The Fauna of the Bükk National Park Vol. II., Hungarian Natural History Museum, Budapest: 271–279.

Zusammenfassung

Die Prachtkäfer (Coleoptera: Buprestidae) von Vászoly und von ihrer Umgebung – Im Rahmen des Forschungsprogramms „Naturlandschaftsbild des Bakony-Gebirges“ führen wir seit 25 Jahren systematische Forschungsaktivität im Dorf Vászoly und ihrer Umgebung (Pécsely, Dörgicse, Balatonakali, Balatonudvari, Örvényes, Aszófő) durch.

Diese – etwa 90 km² grösse – Gebiet gehört zum Balaton-Hochland. Die Relief ist stark gegliedert, das Klima ist relative trocken und warm, die Vegetation hat etwa submediterranen Charakter.

Nach der systematischen Durchsuchung die Sammlungen von Naturwissenschaftlichen Museums und von Amateur-Sammlers wurde das Vorkommen von 50 Prachtkäferarten nachgewiesen. Im Ungarn sind bis heute etwa 120 Prachtkäferarten nachgewiesen.

In diesem – bezüglich der Prachtkäfer relative reichen - Gebiet waren erstmalig in Ungarn *Kisanthobia ariasi* ROBERT und *Agrilus kubani* BILY nachgewiesen.

Vom der hier lebenden 50 Arten sind 15 (30 %) europäisch-sibirische, 14 (28 %) europäische und 21 Arten (42%) mediterranische Elemente.

A kézirat lezárva: 2000. november 18.

A szerzők címe (Authors' adress):

MUSKOVITS József
H-1113 Budapest
Tardoskéd u. 9.

SZÉKELY Kálmán
H-1013 Budapest
Attila u. 29.